

INDIAN SCHOOL AL WADI AL KABIR

Class: IX	Department: Sanskrit 2 nd Language	Date of submission: NA
पुनरावृत्ति कार्यपत्रिका-1	Topic: अनुप्रयुक्तव्याकरणम्	Note: Pl. file in portfolio

1. अधोलिखितानां-पदानां सन्धि सन्धिविच्छेदम् वा कुरुत -

- (क) सर्वेऽपि (ख) काचित् (ग) अचिरात् + एव (घ) इत्यादयः ।
 (ङ) प्रत्येकम् (च) वयः+तेजसः (छ) किं + चित् (ज) कश्चित् ।

2. अधोलिखितवाक्येषु विकल्पेभ्यः उचित विभक्तिरूपेण वाक्यपूर्तिं कृत्वा पुनः लिखत ।

(निम्नलिखित वाक्यों में विकल्पों के उचित विभक्ति रूप से वाक्यों की पूर्ति करके पुनः लिखिए।)

1. सः ----- काणः अस्ति ।

- (क) नेत्रम् (ख) नेत्रेण (ग) नेत्राय (घ) नेत्रस्य

2. ----- सह बालिका धावति ।

- (क) बालकम् (ख) बालकेन (ग) बालकात् (घ) बालकस्य

3. ----- सह पुत्री क्रीडति ।

- (ख) जनकम् (ख) जनकेन (ग) जनकात् (घ) जनकस्य

4. ----- परितः छात्राः भवन्ति ।

- (क) शिक्षकम् (ख) शिक्षकात् (ग) शिक्षकेन (घ) शिक्षकस्य

5. ----- परितः भक्ताः सन्ति ।

- (ख) देवम् (ख) देवात् (ग) देवेन (घ) देवस्य

6. अलम् ----- ।

- (क) विस्तरम् (ख) विस्तरेण (ग) विस्तराय (घ) विस्तरेषु

7. अलम् ----- ।

- (क) कलहात् (ख) कलहेन (ग) कलहस्य (घ) कलहाय

8. अलम् ----- ।

- (क) क्रीडया (ख) क्रीडा (ग) क्रीडे (घ) क्रीडासु

9. सुरेशः ----- बधिरः अस्ति ।

- (क) कर्णाभ्याम् (ख) कर्णः (ग) कर्णम् (घ) कर्णात्

10. फलं ----- पतति ।

- (क) वृक्षेण (ख) वृक्षात् (ग) वृक्षम् (घ) वृक्षे

3. अधोलिखितवाक्येषु कोष्ठके प्रदत्त शब्दस्य उचित रूपेण रिक्तस्थानपूर्तिं कृत्वा पुनः लिखत ।
(निम्नलिखित वाक्यों में कोष्ठक में दिए गए शब्द के उचित रूप से रिक्त स्थान की पूर्ति करके पुनः लिखिए।)

1. ----- उत्सवे बहवः जनाः सम्मिलिताः आसन् । (भवत्)

(क) भवन्तम् (ख) भवतः (ग) भवते (घ) भवान्

2. उद्याने ----- क्रीडन्ति ? (किम्)

(क) कः (ख) केन (ग) के (घ) कौ

3. ----- नाम रमा अस्ति? (किम्)

(क) कया (ख) कस्या (ग) कस्मै (घ) कस्याम्

4. बालकाः ----- तरन्ति। (नदी)

(क) नद्याः (ख) नद्यः (ग) नद्याम् (घ) नद्यै

5. ----- उद्याने पुष्पाणि विकसन्ति । (तत्)

(क) तेन (ख) तस्मिन् (ग) तस्मै (घ) तम्

6. मन्त्री ----- मधुरं मधु आनीतवान्। (साधु)

(क) साधू (ख) साधवे (ग) साधुना (घ) साधुषु

7. ----- बालके अनेके गुणाः सन्ति। (तत्)

(क) सः (ख) तेन (ग) तस्मिन् (घ) तस्य

8. ----- विद्यालये पठन्ति । (बालक)

(क) बालकान् (ख) बालकम् (ग) बालकाः (घ) बालकौ

9. ----- गृहं गच्छामि । (अस्मद्)

(क) मया (ख) अहम् (ग) मह्यम् (घ) मम

10. ----- पुत्रेण किम्? यो न विद्वान् न धार्मिकः (तत्)

(क) तम् (ख) तेन (ग) तस्य (घ) तस्मिन्

4. अधोलिखितवाक्येषु विकल्पेभ्यः उचित धातुरूपेण वाक्यपूर्तिं कृत्वा पुनः लिखत ।

(निम्नलिखित वाक्यों में विकल्पों के उचित धातु रूप से वाक्यों की पूर्ति करके पुनः लिखिए।)

1. सुनीता जलम् आनेतुं ----- । ('गम्' लटलकारे)

(क) गच्छसि (ख) गच्छामि (ग) गच्छेत् (घ) गच्छति

2. वयम् अद्य विद्यालयं न ----- । (लृट् लकार)

(क) गमिष्यति (ख) गमिष्यन्ति (ग) गमिष्यामि (घ) गमिष्यामः

3. श्वः अहं मातुलगृहं ----- । ('गम्' लृटलकारे)

(ख)(क) अगच्छम् (ख) गच्छामि (ग) गमिष्यामि (घ) गच्छानि

4. हयः त्वं कुत्र -----? (लङ् लकार)

- (क) आसीः (ख) आसीत् (ग) आसन् (घ) आस्ताम्
5. 'भू' धातु लोट् लकारे, प्रथमपुरुषस्य, बहुवचने रूपम् अस्ति ।
 (क) भवन्तु (ख) भवामि (ग) भवतु (घ) भवथ
6. 'वद्' धातु लट् लकारे, मध्यमपुरुषस्य, द्विवचने रूपम् अस्ति ।
 (क) वदथः (ख) वदसि (ग) वदथ (घ) वदावः
7. वयं प्रातः काले संध्या वन्दनं ----- । (कृ लट् लकार)
 (क) करोमि (ख) कुर्वः (ग) कुर्मः (घ) कुरुमः
8. निर्गन्धाः किंशुकाः न शोभन्ते । (कः पुरुषः)
 (क) प्रथमः (ख) मध्यमः (ग) उत्तमः (घ) कोऽपि न

5. रेखांकितपदेषु प्रदत्त विकल्पेभ्यः समीचीनम् पदं चिनुत ।

1. उषा भोजनं खादित्वा भ्रमति ।
 (क) खाद्+ल्यप् (ख) खाद्+तुमुन् (ग) खाद् + क्त्वा (घ) खाद् + क्त
2. नामदेवः करुणया धावितवान् ।
 (क) धाव् + क्तवतु (ख) धाव् + क्त (ग) धाव् + क्त्वा (घ) धाव् + तुमुन्
3. सः व्यथितः भवति स्म ।
 (क) व्यथ् + क्त (ख) व्यथ् + क्तवतु (ग) व्यथ् + क्त्वा (घ) व्यथ् + तुमुन्
4. देशभक्ताः मातृभूमिं प्रणम्य देशं रक्षन्ति ।
 (क) प्र+नम्+ल्यप् (ख) प्र+नम् + क्त्वा (ग) प्र+नम्+तुमुन् (घ) प्र+नम्+क्त
5. अतः आवाम् तं सम्यक् दण्डितवन्तौ ।
 (क) दण्ड् + क्त्वा (ख) दण्ड् + क्तवतु (ग) दण्ड् + ल्यप् (घ) दण्ड् + क्त
6. अहं पुस्तकं पठ्+तुमुन् पुस्तकालयं गच्छामि ।
 (क) पठित्वा (ख) पठितुम् (ग) पठितव्य (घ) पठन्
7. ते नाटकं दृश् + क्त्वा प्रसन्ना जाताः ।
 (क) दृशित्वा (ख) दृष्ट्वा (ग) दर्शित्वा (घ) दृष्टित्वा
8. रामः पत्रालयं गम्+तुमुन् इच्छति ।
 (क) गन्तुम् (ख) गम्तुम् (ग) गमितुम् (घ) गमयितुम्